

Cecylia Iwaniszewska

Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 25 maja 2007 r. do 19 czerwca 2008 r.

Rocznik Toruński 35, 235-242

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 25 maja 2007.r. do 19 czerwca 2008 r.

Cecylia Iwaniszewska

1. 85 lat Towarzystwa

Przemawiając na Walnym Zebraniu Towarzystwa 19 VI 2008 r. prezes Marian Filar przypomniał, że niedawno, dnia 28 maja minęła 85. rocznica powstania Towarzystwa Miłośników Torunia. Z inicjatywą wystąpił wówczas prezydent Torunia adwokat Stefan Michałek, który zaprosił mieszkańców Torunia na spotkanie do Dworu Artusa, publikując odezwę w prasie, argumentując, „że każdy o swoim gnieździe myśleć powinien”. Na spotkaniu założycielskim 28 V 1923 r. do Towarzystwa zapisało się od razu 51 osób, na prezesa wybrano Stefana Michałka, w prezydium znalazł się również były prezydent miasta dr Otton Steinborn.

A oto jak obecnie, po upływie 85 lat przedstawia się działalność Towarzystwa.

2. Członkowie Towarzystwa

Towarzystwo Miłośników Torunia liczy obecnie 104 członków, z czego w kole staromiejskim 104 osoby, w sekcji krótkofalowców 17, w kole podgórkim 19. W okresie sprawozdawczym do Towarzystwa wstąpiło 5 osób: Wiesława Kwiatkowska, Andrzej Murij, Wiesław Nowosad, Wioletta Parowska, Michał Pszczółkowski. Z grona długoletnich członków odeszli:

- w 2007 r. Disan Nikonowicz, emerytowany dyrektor Zespołu Szkół Samochodowych w Toruniu,
- w 2008 r. Helena Burtzlaff w wieku 84 lat.

3. Walne zebrania i władze Towarzystwa

W 2008 r. upływała 3-letnia kadencja władz Towarzystwa; wybory zostały przeprowadzone na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym 19 VI 2008 r. w Sali Kolumnowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu przy ul. Wysokiej 16. W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 5 zebrań protokołowanych, a Prezydium spotykało się doraźnie, aby załatwić bieżące sprawy. Komisja Rewizyjna zebrała się 21 V 2008 r. w obecności skarbnika, sekretarza i kierownika biura w celu dokonania oceny działalności Zarządu. Sąd Koleżeński nie zbierał się, gdyż nie było spraw wymagających jego działania.

Pośród długoletnich członków dotychczasowego Zarządu Towarzystwa 5 osób nie wyraziło zgody na dalsze kandydowanie w czasie wyborów 19 VI 2008 r. Byli to: długoletni prezes prof. Marian Filar – jako poseł RP więcej czasu spędzający obecnie w Warszawie; skarbnik mgr Stefania Heldt i członkowie Zarządu dr Kazimierz Przybyszewski i dr Tadeusz Zakrzewski – uzasadniający swoje decyzje stanem zdrowia; prof. Bogusław Dybaś – pracujący obecnie w Wiedniu. W tej sytuacji do Zarządu Towarzystwa wybrano 5 osób z młodszego pokolenia toruńskich historyków i historyków sztuki. Nowy Zarząd Towarzystwa tworzą zatem: prezes i zarazem redaktor „Toruńskiego Słownika Biograficznego” – Krzysztof Mikulski, wiceprezesa – Karola Ciesielska i Zbigniew Nawrocki, sekretarz – Cecylia Iwaniszewska, skarbnik – Anna Ziemlewska, redaktor „Rocznika Toruńskiego” – Piotr Oliński, przewodniczący sekcji historycznej – Janusz Tandecki, przewodniczący sekcji krótkofalowców – Mariusz Thomas, członkowie Zarządu – Arkadiusz Kierys, Krzysztof Kopiński, Wiesław Nowosad, Waldemar Rozynkowski oraz przewodnicząca koła podgórskiego Ludmiła Stadnicka-Kozłowska.

Komisja Rewizyjna została wybrana w dotychczasowym składzie: przewodnicząca – Stefania Sieracka, członkowie – Andrzej Warot i Jolanta Wasiewska, a do Sądu Koleżeńskiego należą: przewodnicząca – Maria Szczepiak, członkowie – Leszek Kotlewski i Sławomir Pułkownik.

Na Walnym Zebraniu 19 VI 2008 r. dyplom „Przewodnika Roku 2007” otrzymała Halina Mazurkiewicz z Koła Przewodników PTTK w Toruniu. Walne Zebranie uchwaliło przyznanie godności członka honorowego Towarzystwa Miłośników Torunia prof. Marianowi Filarowi. Dyplom wręczyli członkowie ustępującego Zarządu, dziękując swemu prezesowi za 15 lat pracy. Walne Zebranie uchwaliło również przyznanie honorowego wyróżnienia Towarzystwa „Złotego Astrolabium” Toruńskiemu Oddziałowi Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Biurem Towarzystwa kieruje zatrudniona na pół etatu Joanna Danuta Horzyca, pełniąca również funkcję księgowej. Biuro znajduje się na I p. budynku zajmowanego przez fundację „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” przy ul. Podmurnej 93. Zgodnie z podpisaną umową użytkowanie lokalu o powierzchni 13,5 m² jest bezpłatne, natomiast opłata za wodę, ogrzewanie i oświetlenie wynosi 100 zł miesięcznie. Biblioteka licząca obecnie 633 tomy i wszystkie wydawnictwa są umieszczone w tym lokalu.

4. Działalność Towarzystwa

Podobnie jak w latach ubiegłych główne dziedziny pracy ToMiTo stanowią współdziałanie z władzami miasta, popularyzacja wiedzy o Toruniu oraz publikowanie wydawnictw związanych z naszym miastem.

Współdziałanie z władzami miasta

Wzorem lat ubiegłych Towarzystwo było organizatorem konkursu „Toruń w kwiatach”, obejmującego swym zasięgiem najdalsze dzielnice miasta. Tym razem do konkursu wpłynęły 82 zgłoszenia dotyczące ukwieconych balkonów i ogródków. Organizatorem całego przedsięwzięcia i przewodniczącą komisji była Karola Ciesielska. Ponadto do komisji wchodziły Jadwiga Kręciszewska i Helena Pruszkowska z ramienia ToMiTo oraz ogrodniczki Wiesława Dudzińska i Lilia Kowalska. Członkinie komisji stwierdziły, że wyżej oceniałą balkony i ogródki ozdobione kwiatami niż obsadzone bylinami lub iglakami. W dniu 24 lipca komisja objechała wszystkie dzielnice Torunia i dokonała oceny, w wyniku której przyznano: 27 nagród pierwszych, 34 nagrody drugie, 12 nagród trzecich oraz 6 wyróżnień, a także przyznano 3 statuetki „Flisaka” będące nagrodami Prezydenta Miasta. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się w dniu 5 X 2007 r. w Sali Kolumnowej TNT z udziałem Prezydenta Miasta Michała Zaleskiego. Nagrody pochodziły ze środków Towarzystwa oraz dotacji z Urzędu Miasta i redakcji „Nowości”.

Najbardziej masowym przedsięwzięciem organizowanym co roku przez Towarzystwo we współpracy z Wydziałem Informacji, Promocji i Turystyki Urzędu Miasta jest kwesta na cmentarzu św. Jerzego w dniu 1 listopada. Cmentarz odwiedzany jest tego dnia przez tysiące mieszkańców miasta i osoby przyjezdne, a większość przyzwyczała się już do obecności osób kwestujących na cmentarnych drózkach. W dniu 1 XI 2007 r. kwestowało ponad 40 osób i byli to członkowie Zarządu ToMiTo z prezesem Marianem Filarem, Zarządu Miasta z Prezydentem Michałem Zaleskim, przedstawiciele świata

nauki i kultury. Uzbierano łącznie 11 769,12 zł. Ofiarodawcom wręczano kolorowy folder dotyczący prac renowacyjnych już wykonanych oraz lokalizacji innych toruńskich cmentarzy. W sprzedaży w klubie „Kameleon” znalazła się też publikacja o cmentarzu garnizonowym.

Całością prac renowacyjnych na toruńskich cmentarzach zajmował się po wyjeździe Bogusława Dybasia Arkadiusz Kierys. Przeprowadzono prace konserwatorskie przy nagrobkach rodziny Łozińskich i Rodziewiczów na cmentarzu św. Jerzego oraz kontynuowano prace przy grobie gen. Stefana de Latour na cmentarzu garnizonowym. Dokonano uzupełnień przy grobach rodziny Szumanów, w roku 2008 przewiduje się rozpoczęcie prac przy nagrobku rodziny Ornassów. Wszystkie te prace odbywały się przy czynnym udziale studentów UMK w ramach praktyk wakacyjnych w Zakładzie Konserwacji Elementów i Detali Architektonicznych UMK, pod nadzorem mgr Katarzyny Polak i kierownictwem prof. Jadwigi Łukaszewicz.

Innym rodzajem działalności wspomagającej władze miasta jest współpraca z Komisją Kultury, Promocji i Turystyki Rady Miasta w zakresie nazewnictwa ulic. W okresie sprawozdawczym Krzysztof Mikulski i Cecylia Iwaniszewska brali udział w 4 spotkaniach Komisji poświęconych tym sprawom. Dokonano wizji lokalnych w okolicach miasta proponowanych do dalszej zabudowy, opiniowano zgłaszane propozycje, wysuwano nowe, np. dla około 20 ulic w nowo zagospodarowanym terenie osiedla JAR.

Popularyzacja wiedzy o Toruniu

Dnia 22 II 2008 r. odbyło się uroczyste zakończenie XVI konkursu na prace magisterskie i dyplomowe o tematyce toruńskiej. Tradycyjnie spotkanie nagrodzonych i ich promotorów z komisją oceniającą i Zarządem Towarzystwa nastąpiło w Sali Rady Ratusza Staromiejskiego. Komisja działająca w składzie: przewodniczący – prof. Janusz Tandecki, członkowie – dr hab. Wiesława Kwiatkowska i dr Krzysztof Kopiński wydała werdykt o przyznaniu 5 nagród i 4 wyróżnień w 4 dziedzinach nauki:

– w kategorii Historia Sztuki

I nagroda – mgr Joanna Sosińska „Matka Boska Bolesna i święty Jan Ewangelista. Średniowieczne figury z domniemanej grupy Ukrzyżowania z belki tęczowej w kościele świętych Janów w Toruniu (obecnie w Muzeum Okręgowym w Toruniu)”

– w kategorii Archiwistyka

I nagroda – mgr Dorota Mróz „Prokuratura Sądu Apelacyjnego w Toruniu w dwudziestolecu międzywojennym. Kancelaria i archiwum”

– w kategorii Historia

I nagroda – mgr Katarzyna Pękacka-Falkowska „Profilaktyka przeciwdziałowa w nowożytnym Toruniu na przykładzie działań administracyjnych i leczenia”

II nagroda – mgr Piotr Kowalski „Rynek Staromiejski w Toruniu i jego mieszkańcy w latach 1793–1920, zagadnienia socjotopografii”,

III nagroda – mgr Marta Władysława Bachuła „Mniejszości wyznaniowe w Toruniu w okresie międzywojennym (1920–1939)”,

wyróżnienie – mgr Sławomir Groszewski „Sport w Toruniu w latach 1990–2005”,

wyróżnienie – mgr Katarzyna Lisowska „Życie kulturalne Torunia w okresie socrealizmu (1949–1955)”,

wyróżnienie – mgr Krzysztof Raszkowski „Gospodarka komunalna miasta Torunia w okresie transformacji ustrojowej w latach 1989–2005”,

– w kategorii Bibliotekoznawstwo

wyróżnienie – lic. Aldona Mackiewicz „Antykwarjat Mieczysława Mackiewicza w Toruniu, jego historia i terażniejszość”.

Popularyzacji wiedzy o Toruniu wśród szerokiego grona jego mieszkańców służą organizowane przez Karolę Ciesielską „Wieczory Toruńskie”, w tym roku pod hasłem „Toruńczycy i ich dzieło”. W ramach tego cyklu odbyły się następujące imprezy:

– 11 X 2007 r. odczyt Mariana Ptaszyka „Samuel Bogumił Linde, autor pierwszego Słownika Języka Polskiego”,

– 29 XI 2007 r. prelekcja z pokazem przezroczy mgr Agnieszki Górzyńskiej i mgr. Tomasza Górzyńskiego „Relikty średniowiecznych i nowożytnych budowli Torunia, odkrytych przez Instytut Archeologii UMK w latach 2005–2007”,

– 31 I 2008 r. dyskusja panelowa pod przewodnictwem Karoli Ciesielskiej z udziałem dr. Adama Chęcia, mgr. Zbigniewa Nawrockiego i prof. Krzysztofa Mikulskiego „Zamek Krzyżacki w Toruniu jako przestrzeń urbanistyczna”. To spotkanie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem, Sala Kolumnowa TNT była przepelniona, w długiej dyskusji głos zabierali archeolodzy, konserwatorzy, przewodnicy po Toruniu,

– 19 VI 2008 r. prelekcja z przezrociami mgr. Zbigniewa Nawrockiego „Jak mieszkało w średniowiecznym Toruniu”, po której odbyło się Walne Zebranie ToMiTo.

Inną formę popularyzacji wiedzy o Toruniu stanowią konkursy dla dzieci i młodzieży z cyklu „Czy znasz Toruń”, przygotowywane i oceniane przez Karolę Ciesielską, ogłaszane za pośrednictwem „Nowości”. W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 edycje tego konkursu, we wrześniu i grudniu 2007 r. oraz w lutym 2008 r. Nagrodami były książki ufundowane przez Towarzystwo.

Nie słabnie zainteresowanie dawnymi dziejami Podgórza, o czym świadczy kolejne spotkanie Tadeusza Zakrzewskiego, członka Zarządu ToMiTo, z mieszkańcami tej dzielnicy. Na spotkaniu, które odbyło się 21 I 2008 r. w Domu Muz przy ul. Poznańskiej 52, Tadeusz Zakrzewski pokazywał kolejne fotografie ze swych zbiorów pt. „Toruński Podgórz i podgórzanie w archiwalnej dokumentacji fotograficznej”.

O Honorowej Obywatelce Torunia Wandzie Szuman opowiadała dzieciom Cecylia Iwaniszewska z okazji 118. rocznicy urodzin patronki szkoły 4 IV 2008 r. w Zespole Szkół Nr 16 przy ul. Dziewuńskiego.

Promocją miasta i jego okolic na falach eteru zajmowała się sekcja krótkofalowców, działająca pod przewodnictwem Mariusza Thomasa. Okazją stawały się imprezy okolicznościowe, jak Dni Torunia, 10. rocznica wpisania miasta na listę zabytków UNESCO, 775-lecie miasta, 85-lecie ToMiTo. Członkowie Sekcji brali aktywny udział w kweście na cmentarzu św. Jerzego w dniu 1 XI 2007 r.

Miło nam tu wspomnieć, że w minionym roku członkowie Zarządu i Towarzystwo zostali wyróżnieni przez władze miasta za działalność promującą Toruń:

- 23 VI 2007 r. Karola Ciesielska otrzymała medal Prezydenta Miasta Torunia za działalność w dziedzinie promocji miasta,
- 23 XI 2007 r. Krzysztof Mikulski otrzymał medal z okazji Roku Lindego przyznany przez Radę Miasta,
- 23 XI 2007 r. Towarzystwo Miłośników Torunia otrzymało również medal z okazji Roku Lindego przyznany przez Radę Miasta.

Działalność Koła na Podgórzu

Koło działa pod kierownictwem Ludmiły Stadnickiej-Kozłowskiej, współdziałając z innymi instytucjami przy organizowaniu imprez w lewobrzeżnym Toruniu. Były to m.in.:

- 2-3 VI 2007 r. wycieczka do Koszalina i okolic organizowana wspólnie z Polskim Towarzystwem Geograficznym,
- 6 X 2007 r. impreza na Zamku Dybowskiem – X Jubileuszowy Rajd pod hasłem „Jestem wolny, kocham siebie, nie chcę się niszczyć”, organizowany przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta i Oddział Miejski PTTK; nagrodami w konkursach dla młodzieży, współorganizowanych przez Koło, były wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Torunia,
- grudzień 2007 r. Koło uczestniczyło w organizacji podgórskiej choinki.

Działalność wydawnicza

W okresie sprawozdawczym ukazały się drukiem następujące pozycje:

- „Rocznik Toruński” tom 34, pod redakcją Piotra Olińskiego, wydawany wspólnie z UMK, przy pomocy finansowej Urzędu Miasta,
- „Cmentarz garnizonowy” pod redakcją Magdaleny Niedzielskiej, z tekstami Magdaleny Niedzielskiej i Sylwii Grochowiny, wydany z pomocą finansową Urzędu Miasta,
- „Średniowieczne obwarowania Torunia” Eugeniusza Gąsiorowskiego pod redakcją naukową Piotra Olińskiego, wydane z pomocą finansową Gminy Miasta Torunia,
- kolorowy folder o cmentarzach toruńskich, opracowany przez Małgorzatę Litwin i Arkadiusza Kierysa, wydany wspólnie z Wydziałem Informacji, Promocji i Turystyki Urzędu Miasta, rozdawany w czasie kwesty na cmentarzu,
- „Toruński Słownik Biograficzny” tom 5, pod redakcją Krzysztofa Mikulskiego, wydawany wspólnie z UMK, przy pomocy finansowej Urzędu Miasta,
- „Przywileje lokacyjne Torunia” Karoli Ciesielskiej, z tłumaczeniami łacińskiego tekstu na język polski, niemiecki i angielski, wydane wspólnie z Towarzystwem Naukowym Organizacji i Kierownictwa, i z pomocą finansową Urzędu Miasta.
- promocja tych 2 ostatnich wydawnictw odbyła się 25 VI 2008 r. w ramach obchodów Dni Torunia.

Kończąc sprawozdanie z naszej działalności pragniemy podziękować za pomoc udzieloną Towarzystwu przez liczne instytucje, a więc: władze miasta z prezydentem Michałem Zaleskim i przewodniczącym Rady Waldemarem Przybyszewskim, Uniwersytet Mikołaja Kopernika z rektorem prof. Andrzejem Jamiołkowskim, Fundację „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek” z prezesem Dorotą Zawacką-Wakarecy, Muzeum Okręgowe z dyrektorem dr. Markiem Rubnikowiczem, Towarzystwo Naukowe w Toruniu z prezesem prof. Andrzejem Woszczykiem, Archiwum Państwowe z dyrektorem Beatą Herdzin oraz redakcję „Nowości”. Bez ich pomocy i poparcia naszych inicjatyw trudno byłoby je zrealizować. Swoją życzliwość okazywały nam niezawodne firmy „Patio” i „Skwer” przy organizowaniu konkursu „Toruń w kwiatach”.

Chcemy również wyrazić naszą wdzięczność za poparcie inicjatywy renowacji zniszczonych nagrobków. Dziękujemy zatem zarówno tym, którzy cierpliwie przemierzali dróżki cmentarne w czasie kwesty w dniu 1 XI 2007 r., jak i wszystkim ofiarodawcom.

Addendum: Dnia 24 czerwca 2008 r. Janina Awgulowa, długoletnia członkini ToMiTo i laureatka „Złotego Astrolabium” sprzed 20 lat, znana twórczyni toruńskiego teatryku lalkowego „Zaczarowany Świat”, Kawaler „Orderu Uśmiechu”, została uhonorowana Rycerskim Medalem Przyjaźni „za wieloletnią przyjaźń, troskę i pomoc niesioną Hospicjum dla Dzieci „Nadzieja” w Toruniu” (fotografie certyfikatu i medalu zamieszczamy poniżej).

Rycerski Medal Przyjaźni otrzymany przez Janinę Awgulową w 2008 r. za pracę społeczną dla dzieci z Hospicjum „Nadzieja” w Toruniu. Treść napisu tłumaczona z języka łacińskiego: „Przyjaciół poznaje się w trudnej sytuacji”